

előfordult egyes helyeken, s ez is hozzájárult a továbbvándorlással járó legelőváltásokhoz. Meglátásaihoz pedig még hozzáfűzi: „*Etelközben a besenyők megjelenésének ideje problematikus, továbbá Bíborbanszületett Konstantin közlései a magyar-besenyő háborúkról kronológiailag ellentmondásosak, a besenyők szerepe pedig a magyar krónikákban és folklórban egyaránt ismeretlen. Önként értődik viszont, hogy szárazság idején nemcsak a félnomád, hanem a nomád népek is a jobb természeti adottságú sztyeppe szélére való kitelepedést szokták választani. 896-ban a magyar honfoglalást bizonyos besenyő csoportok támadásai elősegíthették, de lényegében aligha determinálták.*” Azt hiszem, ez a nézőpont nem melldítható, Veres P. Tibor véleménye figyelemre méltó.

Végül jegyezzem meg: az idézett szövegrészeket tekintve, a figyelmes olvasók észrevehették, hogy mennyire *instabilnak*, *váltakozónak* mutatkozik itt a honfoglalás évének ismerete is, mégpedig a történelemszakma prominens személyiségeinek nézőpontjaiból. Zárjam hát e sorokat miheztartásképpen ennek ismertetésével.

A magyar honfoglalás pontos éve már az Árpád-korban feledésnek indult, később pedig, mint az időpontok általában, ez is elenyészett. Mindenképpen rekonstruálni kellett tehát, hiszen e nagy horderejű eseménynél ez alapvető fontosságú dolog. Több kísérlet után, a XIX. sz. végéhez és a nagy jubileum, az ezeréves évfordulóhoz közeledve, a *millenniumi ünnepekre* való tekintettel, szükségessé vált a pontos időpont. A század legkiválóbb és legismertebb történészeinek tudott Pauler Gyula (1841 – 1903) akadémikus régi források alapján először a honfoglalás végét állapította meg. Ezt Pannónia 901-es elfoglalásában határozta meg, ami utólag nézve, ma is megállja helyét. A honfoglalás *kezdetének* időpontja azonban még bizonytalanabbnak mutatkozott. Végül ezt is sikerült tisztázni.

Mivel tudott dolog volt, hogy a bolgár-bizánci háborút napfogyatkozás előzte meg, a csillagászati ismeretek kerültek előtérbe. A napfogyatkozás idejét visszamenőleg is nagy pontossággal sikerült megállapítani: az pedig 891. augusztus 8-án volt. Ennek alapján a harmadik, utolsó magyar – bolgár összecsapás idejét 894-re datálták. (Lakits Ferenc: *A magyarok honfoglalásainak ideje és a csillagászat*. Természettudományi Közlöny XXII. Bp., 1890. 492. old.) A honfoglalás évét azonban az MTA egyik ülésén egy évvel későbbi (895) dátumban rögzítették. A közelítő millennium ünnepi előkészületei miatt azonban a tervezettnél jóval nagyobb költségvetéssel kellett számolni, így a pénzügyminisztérium (ez is, akár a külügyés és a hadügyminisztérium, osztrák irányítás alatt állt!) kérésére, az akkori rendezvény megint csúszott egy évet. Ez végül 1896-ban országos keretek között, fényes külsőségekkel le is zajlott. A millicentenárium idejét azonban a millennium *ünneplési* évéhez viszonyították, és nem korrigáltak rajta. Ez akkor kormányintézkedési hiba volt. A honfoglalás évének, mivel ez a pontosabb, 895-öt kell tekintelnünk. Ahogyan a Magyar Tudományos Akadémia teszi.

LENGYEL JÁNOS

KOZMA MIKLÓS, A MAGYAR MÉDIACÉZÁR

„A rádió akkor is hatalmas népművelő, ha nem akar az lenni, ha akar, hatása felülmúlja a népiskoláét és a hadseregét.”¹

NÉMETH LÁSZLÓ

Kozma Miklós² volt a Horthy-korszak legbefolyásosabb, médiával foglalkozó tisztviselője. Az ungvári remete, ahogy élete utolsó éveiben nevezték, tehetséges, széles látókörű, vállalkozó szellemű, nagy munkabírási férfiú. A Magyar Távirati Iroda és a Magyar Rádió irányítása mellett egy ideig ő felügyelte a magyar filmipart is. Tisztában volt azzal, hogy a média nagy szerepet játszhat a nemzeti propagandában és ezzel a nemzeti politikában.³ Elképzeléseinek megvalósításához az 1930-as évek elejének változásai teremtettek lehetőséget. Gömbös Gyula előtt a magyar kormányok nem használták ki teljes mértékben az írott sajtó, és a rádió nyújtotta lehetőségeket. Gömbös volt az, aki igyekezett hasznosítani Goebbels, német propagandagépezetének tapasztalatait. Példaképe, Mussolini is előszeretettel mondott nagyszabású rádióbeszédet, a magyar kormányfő is otthonosan mozgott a mikrofon előtt. Antal István sajtófőnökkel együtt Kozma szervezte meg ezeket az alkalmakat. Mellesleg Kozma és Antal nem szívlelték egymást, de annak ellenére, hogy utóbbi a kormányfő közvetlen környezetéhez tartozott, mindvégig Kozma rendelkezett nagyobb befolyással. Ő már 1919-ben, a nemzeti hadsereg szegedi főhadiszállásán, a propaganda- és védelmi osztályt vezette, majd Horthy kabinetirodájának katonapolitikai referense lett.⁴

Életútja hasonlított Gömböséhez, de ő a katonai pálya mellett jogot is tanult. Tevékenyen részt vett a MOVE szervezésében. Amikor, az akkor még jelentéktelen MTI élére került, nagyszabású modernizációs tervekkel rukkolt elő. Nagyvállalkozó lett, ennek érdekében messzemenőig kihasználta kitűnő politikai kapcsolatait.⁵ Kánya Kálmán tanácsára saját filmvállalatot alapított. A Magyar Film Iroda riport, propaganda, oktató, reklám és főként nevelő filmeket gyártott.⁶ A 20-as években, a Rádió elnökeként még igyekezett távol maradni a mindennapi politikától. Tudta, hogy egy fontos vállalat élén társadalmi befolyást szerezhet anélkül is, hogy kitenné magát a mindennapos csatározásoknak. Az évtized végén úgy

vélekedett, „A rádió a hallgatók szórakoztatását szolgálja, vagyis tartózkodni kell a napi politikai vonatkozású műsorok nagyobb mennyiségű sugárzásától.”⁷ Azon a véleményen volt, hogy az MTI-nek és a Magyar Rádióknak felül kell emelkednie a pártharcokon és a kisstílusú politikai civakodásokon, mivel a nemzeti ügyet csak ekként képviselheti külföldön és belföldön egyaránt.⁸ A kormánytagok sokszor változtak, de Kozmának egészen élete utolsó éveig sikerült megtartania a megszerzett pozícióit. Mindeközben folyamatosan újított, korszerűsített. Fontos pillanat volt a Rádió történetében 1933. december 2-a, amikor vitéz Gömbös Gyula miniszterelnök felavatta a lakihegyi 120 kW-os rádió nagyadót.⁹

Kozma az MTI feladatának mindvégig a gyors és hiteles tájékoztatást tartotta. Mindent megtett annak megakadályozása érdekében, hogy az irodát a kormány politikájának kiszolgálójává „süllyesszék le”. Vezérelvének tartotta az igazmondást és a minőséget. Nem szerette az öncélú „magyarkodást”, a költött legendákat, inkább azt vallotta, hogy a nemzet valós értékeit és erényeit kell példaként felmutatni a magyar társadalom előtt. Gömbössel és Hómannel ellentétben a magyarságot csupán „egy ügyes kis népecskének” tartotta. De ez a „népecske” több mint ezer éven át uralta Közép-Európa nagy részét, miközben idegen népek milliói vették körül. Az elsők között ismerte fel az ország és a nemzetkép formálásának kiemelkedő fontosságát.¹⁰ A kisantant országainak már a XX. század elején jólműködő országgépjavitó propagandagépezete volt.

Kozma, a munkájából kifolyólag ismerkedett meg Hóman Bálint kultuszminiszterrel és hamarosan közeli kapcsolatba kerültek, ami hozzájárult politikai csillagának emelkedéséhez is. Még az 1935. április 6-7-i országgyűlési választási győzelmet megelőzően,¹¹ március 4-től a Bethlen és Horthy bizalmasaként Gömbössel szembe helyezkedő Keresztes-Fischer Ferenc helyett ő kapta meg a belügyi tárcát. Később, 1936. május 14. és augusztus 7. között a honvédelmi miniszteri teendőket is ellátta. Gömbös Kozmát mindvégig feltétlen hívének tartotta, de ez nem így volt, a rádiós miniszter főként a saját, sokszor változó politikai meggyőződését követte. Előszeretettel támogatta a kulturális rendezvényeket, a korszak valóságos kultúrmeccénása volt. Még a Rádió igazgatójaként, a bevételből különböző tudományos és kulturális kezdeményezéseket finanszírozott. Bethlen István is Kozmától kért és kapott anyagi támogatást a Magyar Szemle Társulat számára, a Hóman - Szekfű szerzőpáros ötkötetes magyar történelmi feldolgozásának angol és francia nyelven való megjelentetésére. A médiavezer két év alatt 2500 pengőt folyósított e célra és ugyanennyit áldozott a Történelmi Társulat *Magyarország újabb kori története* című sorozatának kiadására.¹² Lehetőséget adott a magyar írók többségének a rádióban való megszólalásra, sőt később Németh László a rádió alkalmazottja is lett.¹³ 1934. november 1-jétől ő vezette az irodalmi osztályt.¹⁴ Értékén

kezelte az irodalmat és a zenét, mindent megtett, hogy csökkentse a politika fojtogató befolyását és biztosítsa az alkotói szabadságot. Barátjának mondhatta többek között Illyés Gyulát, Németh Lászlót, Cs. Szabó Lászlót, Zilahy Lajost, Bartók Bélát, Kodály Zoltánt és Dohnányi Ernőt.¹⁵ Amikor egy alkalommal Illyés Gyula meglátogatta az irodájában, az író jelentőségét kihangsúlyozandó, odaszólt a titkárnőjének: „Aztán jól nézze meg azt az embert!”¹⁶ Ez is azt a tényt támasztja alá, hogy nem csak a rendszerrel szimpatizáló művészeket támogatta.

1933-ban az országgyűlésben napirendre kerültek a Rádió állítólagos panama ügyei. Számos képviselő vádolta Kozmáékát túlköltekezéssel és sikasztással. (A történelem ismétli önmagát.) A hetekig elhúzódó ügyben, annak kényességére és jelentőségére való tekintettel végül a miniszterelnök is megszólalt. „A leghatározottabban tiltakozom azonban az ellen, hogy a Rádió Társaságot most már napok óta méltóztatnak állandóan támadni (...) a legönzetlenebb, a legkorrektebb vállalatnak tartom Magyarországon, amely olyan szolgálatot végez a nemzet érdekében, hogy erről a helyről is vissza kell ezeket a vádakot utasítanom.”¹⁷

Kozma fajpolitikai elképzelései eltértek Gömbösétől, ugyanis a nemzetnevelés mellett fontosnak tartotta a magyar faj kulturális szintjének minél magasabb szintre emelését, ami természetszerűleg magával vonja a középosztályba felkapaszkodó alsóbb rétegek öntudatra ébredését, önálló véleményformálását. A totális állam eszméjét dédelgető Gömböst megrémítette ez a gondolat.¹⁸ Kozma, mint fentebb említettem, már a rádió igazgatójaként is fontosnak tartotta a kimagasló magyar tehetségek anyagi támogatását és megtartását, viszont nem tudom, mit szőtt ahhoz a veszteséghez, amit a zsidó származású tudósok, művészek, kutatók háttérbe szorítása, majd elvándorlása illetve deportálása okozott Magyarország számára. Szorgalmazta a magyar nyelv és kultúra fenntartását és gyámolítását.¹⁹ Nem értett egyet Gömbös erőszakos, diktatórikus módszerekkel megvalósítandó nemzetnevelési elképzelésével. „A nemzetet tanítani és nevelni kell, de nem úgy, hogy ez a tendencia legyen nagy betűkkel kiírva, mert akkor mindenki dühöngve lecsapja a kagylót²⁰, hanem észrevétlenül, amit mi szakadatlanul csinálunk.”²¹

Kozma a keményvonalas szélsőjobbtól fokozatosan középre tolódott, politikai pályája végén „nemesi konzervatív” vallotta magát. Ellenezte és félt is a diktatúrától, ami szerinte idegen a magyar nemzettől. Még emlékezett a vörös- és a fehérterror okozta hatalmas társadalmi megrázkódtatásra. Az utóbbiban ő is tevékenyen részt vett, többek között személyesen tartóztatta le Stromfeld Aurélt. De a „rendcsinálást” követően szorgalmazta a tisztí különítmények feloszlását, a civil közigazgatás mielőbbi helyreállítását. 1935-ben már

tisztán látta, hogy Gömbös nem tud felülkerekedni a társadalom meghatározó erőin. A gróf Bethlen István vezette hagyományos hatalmi elit kisebb veszteségekkel, de túlélte Gömbös és a Reformnemzedék ismétlődő támadásait. Kozma nem akart együtt bukni a kegyvesztett miniszterelnökkel. Egy 1935 decemberében tartott Minisztertanácsi ülésen elítélte az egypártrendszert és a német, illetve olasz mintára kiépítendő diktatúrát.²² Kozma tisztában volt a szélsőjobbaldali pártok, különösen a nyilas mozgalom veszélyességével. Azt vallotta, hogy Szálasiékat nem szabad beengedni a parlamentbe. E mellett haláláig kitartott. Nem szerette azokat a magyar politikusokat, akik előbbre tartották a német érdekeket a nemzeténél.

Belügyminiszterként intézkedéseket tett az erősödő német propagandával szemben, ami a német kisebbségi iskolák jogosítványának minél nagyobb kiszélesítésére irányult. Javasolta Gömbösnek, hogy a német tannyelvű iskolákban magyar és német nyelven folyjon az oktatás, a magyar nemzeti ügy iránt elkötelezett oktatókkal. Szorgalmazta, hogy az iskolákból és a kulturális intézményekből tiltsák ki a politikát. A náci agitációt pedig rendőri módszerekkel törjék le, továbbá a nemzetstratégiai kérdésekben fokozottan ellenőrizték a sajtó minden formáját.²³

A német kisebbség, Hitlert a háta mögött tudva, egyre többet követelt. Farkas László, a VKM tisztviselője így ír erről az emlékirataiban: „*Mi fiatalok például nem értettünk egyet azzal, hogy a svábok ebben az időben annyi iskolát kaptak, egyre több helyen vezették be a német nyelvű tanítást. Mindinkább erősödött a hitleri nyomás.*”²⁴

A rádió, a kultúrában és az oktatásban játszott szerepére a kortárs Dr. Földes Ferenc is rámutatott: „*A rádió ma a kultúra és a közművelődés legpraktikusabb terjesztője. Oda, ahová nemcsak a kultúra, de még a legegyszerűbb civilizáció sem ért el, a rádió játszi könnyedséggel behatol és a legeldugottabb helyeket összeköti a világgal. Természetesen nem helyettesíti sem az iskolát, sem a könyvtárt, de az általános kultúrát rendkívüli módon emeli.*”²⁵ Ám Kozma idejében a vevőkészülékek nem voltak olcsók, az emberek csak egy bizonyos anyagi szint fölött tudtak megengedni maguknak ilyen luxuskiadást. Tehát a rádió kultúráközvetítő szerepe nem teljesedhetett ki. Ez majd csak a Kádár rendszerben következett el, amikor már megfizethetőbb áron lehetett megvenni a készülékeket.

Kozma felismerte Kárpátalja stratégiai jelentőségét, és bár a Rongyos Gárdát már mások korábban elkezdték szervezni, Imrédy felkérésére ő is bekapcsolódott, vállalva az akció politikai irányítását. Fontosnak tartotta, hogy a történelmi vidéket Magyarország saját erőből foglalja vissza és ne Hitler ajándékaként jöjjön létre újra a magyar–lengyel határ. Ezért is keserítette el, hogy

végül német nyomásra, a kormány leállította az egész akciót. Később, Teleki felkérésére vállalta el Kárpátalja kormányzói biztosi tisztségét. Politikai befolyása az Imrédy kormány idején jelentősen csökkent, amit súlyosbított az ellenszenv, amit a leállított katonai akció miatt érzett Imrédyvel szemben. Ezért kapóra jött számára, hogy elhagyhatta az ellenséges Budapestet. Ungváron rendezte be utolsó otthonát. Kárpátaljai ténykedése alatt nemcsak a magyar lakosság érdekeit tartotta szem előtt, több fontos intézkedést tett a ruszinok helyzetének javítására. De kevés eredményt tudott elérni, mivel a bürokrácia és a mindinkább szélsőjobbra tolódó magyar közigazgatás rendre akadályozta a munkáját. Kormányzó biztosi intézkedéseit beárnyékolja annak a 13 000 hontalan zsidónak Ukrajnába való deportálása, akiknek többségét az SS alakulatok azonnal kivégezték.²⁶

Kétségtelen, hogy Kozma Miklós a Horthy-korszak egyik legellentmondásosabb, ugyanakkor legérdekesebb közéleti személyisége. Azért nem írtam politikust, mert ebbéli tevékenysége csak egy szeglete volt a munkásságának, mégha politikatörténeti szempontból a legjelentősebb is. Tartalmas életet élt, sorsa mégis tragikus, hiszen politikájának kudarca és néhány elhibázott lépése miatt megtörve, magányosan hunyt el.

Jegyzetek:

¹ Németh László: Művelődéspolitikai írások. (Társadalom és művelődés). Múzsák Közművelődési Kiadó. Bp., 1986. 55. p.

² 1884. szeptember 5-én született Nagyváradon és 1941-ben halt meg Ungváron. (Más források szerint miután november 2-án rosszul lett, ifj. Horthy Miklós elszállíttatta Budapestre, ahol december 8-án a János Szanatóriumban hunyt el.) Középnemesi családból származott. Katonai-politikai karrierje Szegeden indult, Horthy Miklós mellett. A védelmi propagandaosztályt vezette. 1920-ban bízta meg Teleki Pál a Magyar Távirati Iroda vezetésével. Később ugyancsak Teleki felkérésére vett részt a Rongyos Gárda szervezésében, majd elvállalta Kárpátalja kormánybiztosi tisztségét. In.: Dr. Gulyás Veronika: 120 éve született Kozma Miklós, az MTI első elnöke In.: <http://www.mult-kor.hu/cikk.php?id=6765&pid=1>

³ „Azok közt az erők közt, amelyek a zárt falusi műveltség bomlását siettetik, talán egy sincs nagyobb, mint a rádió. (...) A rádió egy nagy betegséget adagol szét az országban, amellyel az orvosságot is vele kell adni.” In.: Németh László: Művelődéspolitikai írások. (Társadalom és művelődés). Múzsák Közművelődési Kiadó. Bp., 1986. 33. p.

⁴ <http://www.mek.oszk.hu/00300/00355/html/ABC07165/08654.htm>

⁵ Ormos Mária: A politikai meghasonlás esete http://www.historia.hu/archivum/2001/0101ormos_kozma.htm

⁶ Ormos Mária: Egy magyar médiavezér: Kozma Miklós. Pokoljárás a médiában és a politikában (1919–1941). I. kötet. Polgart. Bp., 2000. 296. p.

⁷ Glatz Ferenc: Kultúrpolitika, kurzusideológia, rádió (1927–1937). A Magyarországi tömegkultúra alapelemei a két háború között. In.: Glatz Ferenc: Nemzeti kultúra-kulturált nemzet 1867–1987. Kossuth Könyvkiadó. Bp., 1988. 190. p.

⁸ Ormos Mária: Egy magyar médiavezér: Kozma Miklós. Pokoljárás a médiában és a politikában (1919-1941). I. kötet. Polgart. Bp., 2000. 258. p.

⁹ <http://www.bibl.u-szeged.hu/ha/kronologia/index.html>

¹⁰ Ormos Mária: A politikai meg hasonlítás esete In.: http://www.historia.hu/archivum/2001/0101ormos_kozma.htm

¹¹ Ő irányította a választások lebonyolítását. (L. J.)

¹² Ormos Mária: Egy magyar médiavezér: Kozma Miklós. Pokoljárás a médiában és a politikában (1919-1941). I. kötet. Polgart. Bp., 2000. 282. p.

¹³ Ormos Mária: Magyarország a két világháború között (1945-1946). Csokonai Kiadó. Debrecen, 1998. 159. p.

¹⁴ <http://www.bibl.u-szeged.hu/ha/kronologia/index.html>

¹⁵ Ormos Mária: A politikai meg hasonlítás esete In.: http://www.historia.hu/archivum/2001/0101ormos_kozma.htm

¹⁶ Cs. Szabó László: Kozma Miklós. In.: <http://www.huszadikszazad.hu/cikk/kozma-miklos>

¹⁷ Az 1931. évi július hó 18-ára hirdetett Országgyűlés nyomtatványa. Képviselőház-Napló. XIV. kötet. Athenum Irodalmi és Nyomdai RT. Könyvnyomdája. Bp., 1933. 341. p.

¹⁸ „(...) az osztályokra tagolódó és rétegellentétekből is szabdaltságot magyarság társadalom homogén egységként való felfogása Gömbös Gyula egyik alapelve volt.” In.: Gergely Jenő - Pritz Pál: A trianoni Magyarország 1918-1945. Tudomány-Egyetem Sorozat. Vince Kiadó. Bp., 1998. 100. p.

¹⁹ Ormos Mária: Egy magyar médiavezér: Kozma Miklós. Pokoljárás a médiában és a politikában (1919-1941). I. kötet. Polgart. Bp., 2000. 298. p.

²⁰ Utalás a Rádiót megelőző telefonhírmondóra. (L. J.)

²¹ Glatz Ferenc: Kultúrpolitika, kurzusideológia, rádió (1927-1937). A Magyarországi tömegkultúra alapelemei a két háború között. In.: Glatz Ferenc: Nemzeti kultúra-kulturált nemzet 1867-1987. Kossuth Könyvkiadó. Bp., 1988. 192. p.

²² Ormos Mária: A politikai meg hasonlítás esete In.: http://www.historia.hu/archivum/2001/0101ormos_kozma.htm

²³ Ormos Mária: Egy magyar médiavezér: Kozma Miklós. Pokoljárás a médiában és a politikában (1919-1941). II. kötet. Polgart. Bp., 2000. 425. p.

²⁴ Szerk. Varga Domokos. Farkas László: Hómantól Ortutayig. Történelmi évek egy magyar minisztériumban 1934-1949. Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum. Bp., 2002. 15. p.

²⁵ Dr. Földes Ferenc: Munkásság és parasztság kulturális helyzete Magyarországon. Az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum Hasonmás Kiadványai. Pápai Ernő Műintézete. Cserépfalvi. Bp., 1941. 87. p.

²⁶ Ormos Mária: A politikai meg hasonlítás esete http://www.historia.hu/archivum/2001/0101ormos_kozma.htm

KÁRPÁTALJAI KULTÚRKRÓNIKA

2010. SZEPTEMBER – OKTÓBER - NOVEMBER

ELISMERÉSEK

* Október 23-a, nemzeti ünnepünk alkalmából idősebb **Sari József** a kárpátaljai magyarság áldozatos szolgálatáért Budapesten átvehette a Kisebbségekért Díj Külhoni Magyar-ságért Tagozatának kitüntetését.

* Bacsikai József beregszászi főkon-zul ugyanezen az alkalomból **dr.Orosz Ildikónak**, a KMPSZ elnökének a Magyar Köztársasági Érdemrend Tiszti-keresztje kitüntetését adta át a kárpátaljai magyarság megmaradásáért és identitása megőrzéséért kifejtett munkásságáért, míg **Hidi Endre** nagydobronyi keramikusművész munkásságának elismerésé-ül a köztársasági elnök által adományozott Magyar Köztársasági Ezüst Érdem-keresztet vehette át.

* Az október 23-ai magyar állami kitüntettek között üdvözölhetjük a viski származású **Pál István “Salonnát”**, aki a Magyar Köztársasági Ezüst Érdem-kereszt kitüntetését vehette át a Néprajzi Múzeumban rendezett ünnepségen.

* **Kremesnij Gergely**, az UNE orvostanhallgatója kiváló szakmai és tanulmányi eredményeiért érdemelte ki és vehette át Budapesten, a Semmelweis Egyetemen a Tóth Ilo-na-díjat.

* A KMMI a 65 éves **Soltész Péter** ungvári festőművészt Munkácsy Mihály emlékplakettel tüntette ki. A díjat Dupka György igazgató adta át az Ungvár Galériában megrendezett életmű-kiállításon.

* 2010. október 17-én a péterfalvai Művelődési Házban lezajlott XXI. Kár-pátaljai Magyar Folklórfesztiválon Jurij Huzinec, a megyei közigazgatási hivatal nemzetiségi osztályának vezetője a fesztivál szervezésében végzett aktív tevékenységéért a megyei közigazgatási hivatal és a megyei tanács oklevelét nyújtotta át **Zubánics Lászlónak**, az Ukrajnai Magyar Nemzeti Tanács és a KMMI elnökének, valamint **Fuchs Andreának**, a Kárpátaljai Vállalkozás- és Területfejlesztési Központ irodavezetőjének.

* Ungváron a MÉKK Kreatív alkotók, művészek klubjában október 6-án 60. születésnapja alkalmából köszöntötték **Fodor Géza** költőt, esszéírót, akit a jubileumon a KMMI **Munkácsy Mihály Emlékplakettjével** tüntettek ki.

* **Lizák Alex** beregszászi fotóművész *A vándor* című munkája különdíjban részesült a Budapesti Szolgáltató- és Kézművesipari Szakképző Iskola által szervezett VII. Nemzetközi Fotókiállításon.